

Analiza rezultata Istraživanja o povećanim troškovima osoba s invaliditetom za život u zajednici

8. centar znanja za društveni razvoj u okviru sudjelovanja u donošenju *Zakona o inkluzivnom dodatku* proveo je anketno ispitivanje u razdoblju od 27. travnja do 9. svibnja 2022. godine kojemu je cilj bio prikupiti sociodemografske podatke osoba s invaliditetom, a posebice dobiti uvid u njihove uvećane troškove života koji su posljedica neprilagođenosti okoliša i nepostojanja sustavne podrške.

8. centar znanja za društveni razvoj sudjeluje u procesu donošenja *Zakona o inkluzivnom dodatku*. Inkluzivni dodatak je novčana naknada namijenjena osobama s invaliditetom u svrhu prevladavanja različitih zapreka koje mogu sprječavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s osobama bez invaliditeta. U tu svrhu provodi zajedničku kampanju „Inkluzija je ljudsko pravo“ kojom se želi postići donošenje *Zakona o inkluzivnom dodatku* i uspostave cjelovitog inkluzivnog pristupa izjednačavanju mogućnosti osoba s invaliditetom s osobama bez invaliditeta.

Odabir sudionika u anketnom ispitivanju temeljio se na načelima pristupačnosti, dobrovoljnosti i motiviranosti za sudjelovanje u ispitivanju.

Anketni upitnik proveden je online. Svi prikupljeni podaci su povjerljivi i korišteni su isključivo u svrhu analize rezultata za cilj ispitivanja.

Anketni upitnik sastojao se od 32 pitanja. Za gluhe, nagluhe i gluhoslijepe korisnike hrvatskog znakovnog jezika (HZJ) Hrvatski savez gluhih i nagluhih osoba preveo je upitnik tako da je iznad svakog pitanja bio video s prijevodom na HZJ.

Prvim skupom pitanja prikupljeni su opći sociodemografski podaci, zatim slijedi prikaz specifičnih obilježja vezanih uz invaliditet te skup pitanja vezanih uz troškove života s obzirom na invaliditet i neprilagođenost okoliša.

Prikaz rezultata je opisnog karaktera.

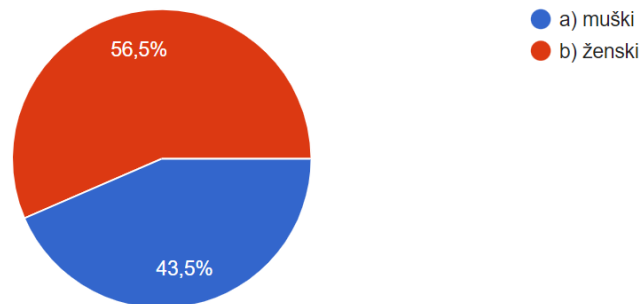
Rezultati:

1. Sociodemografski podaci

U anketnom ispitivanju sudjelovalo je ukupno 246 osoba od kojih je 139 žena (56,5 %) i 107 muškaraca (43,5 %).

Spol

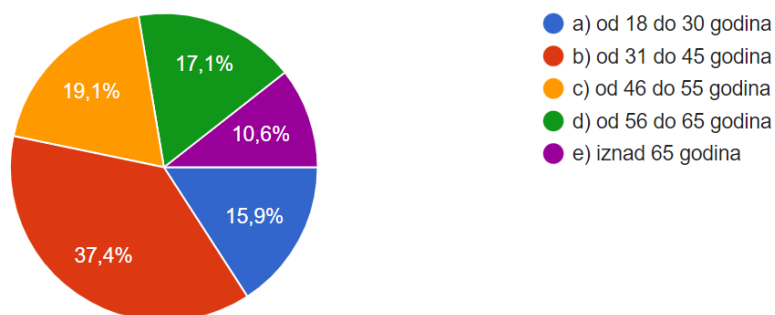
246 odgovora

Većina ispitanika, njih 92 (37,4 %), u dobi je od 31 do 45 godina dok je u dobi iznad 65 godina sudjelovalo najmanje ispitanika, njih 26, odnosno 10,6 %.

Koliko imate godina?

246 odgovora

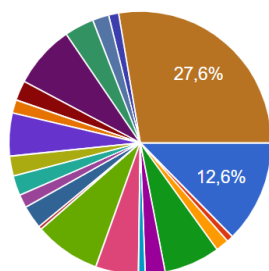

2

Najviše je ispitanika, njih 68 (27,6 %), s područja Grada Zagreba, dok ih je najmanje iz Ličko-senjske županije, svega 1 ispitanik (0,4 %).

Županija u kojoj živite

246 odgovora

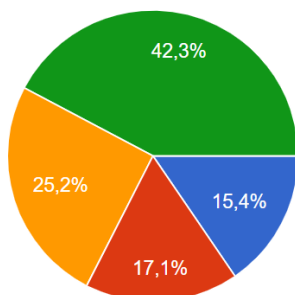

- a) Zagrebačka
- b) Krapinsko-zagorska
- c) Sisačko-moslavačka
- d) Karlovačka
- e) Varaždinska
- f) Koprivničko-križevačka
- g) Bjelovarsko-bilogorska
- h) Primorsko-goranska
- i) Ličko-senjska
- j) Virovitičko-podravska
- k) Požeško-slavonska
- l) Brodsko-posavska
- m) Zadarska
- n) Osječko-baranjska
- o) Šibensko-kninska
- p) Vukovarsko-srijemska
- q) Splitsko-dalmatinska
- r) Istarska
- s) Dubrovačko-neretvanska
- t) Međimurska
- u) Grad Zagreb

U velikom gradu živi najveći broj sudionika, njih 104 (42,3 %), dok ih najmanje živi na selu, njih 38 (15,4 %).

Mjesto prebivališta

246 odgovora

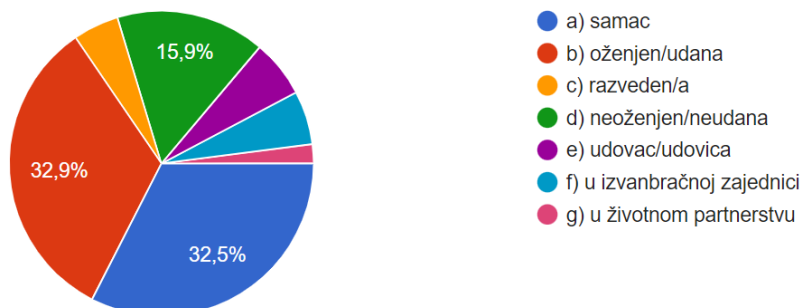

- a) selo
- b) manji grad (do 10.000 stanovnika)
- c) grad srednje veličine (npr. Zadar, Velika Gorica, Slavonski Brod, Pula, Karlovac, Sisak...)
- d) veliki grad (Osijek, Zagreb, Rijeka, Split)

Među ispitanicima podjednak je broj onih u bračnom odnosu (81, odnosno 32,9 %) i samaca (80, odnosno 32,5 %).

Koji je Vaš bračni status?

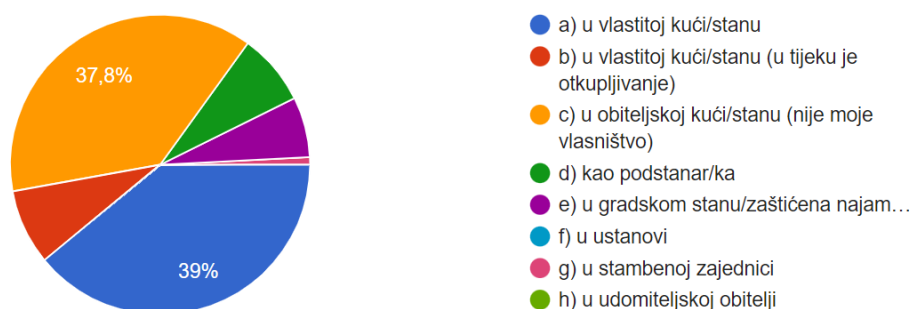
246 odgovora

U vlastitoj kući ili stanu živi najveći broj ispitanika, njih 96 (39 %). U obiteljskoj kući ili stanu koji nisu u njihovu vlasništvu živi 93 ispitanika (37,8 %), 20 ispitanika (8,1 %) živi u kući ili stanu koje trenutno otkupljuju, 19 (7,7 %) ispitanika živi u unajmljenom stanu ili kući, 16 (6,5 %) ispitanika živi u gradskom stanu/zaštićena najamnina, dok u stambenoj zajednici žive 2 ispitanika (0,8 %).

Trenutačno živite:

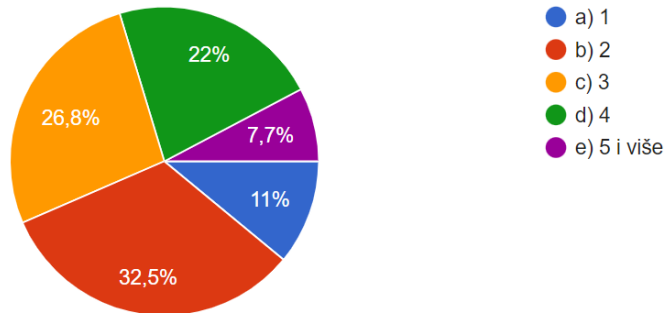
246 odgovora

Većina ispitanika, njih 80 (32,5 %), živi u kućanstvu koje broji 2 člana, dok ih najmanje, njih 19 (7,7 %), živi u kućanstvima koja broje 5 ili više članova. U samačkom kućanstvu živi 27 (11 %) ispitanika.

Koliki je broj članova Vašeg kućanstva, uključujući i Vas?

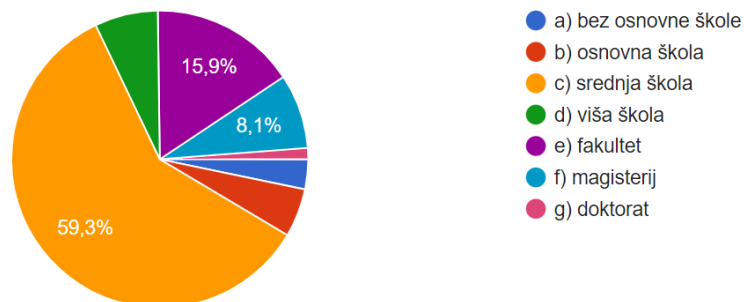
246 odgovora

Prema najvišem stečenom stupnju obrazovanja najviše ispitanika, njih 146 (59,3 %), ima srednjoškolsko obrazovanje, 8 ispitanika (3,3 %) je bez završene osnovne škole, dok ih je 13 (5,3 %) završilo samo osnovnu školu. Visoko obrazovanje steklo je 62 (25,2 %) ispitanika [fakultet 39 (15,9 %), magisterij 20 (8,1 %), doktorat 3 (1,2 %)]. Višu školu završilo je 17 ispitanika (6,9 %).

Koji ste stupanj obrazovanja stekli?

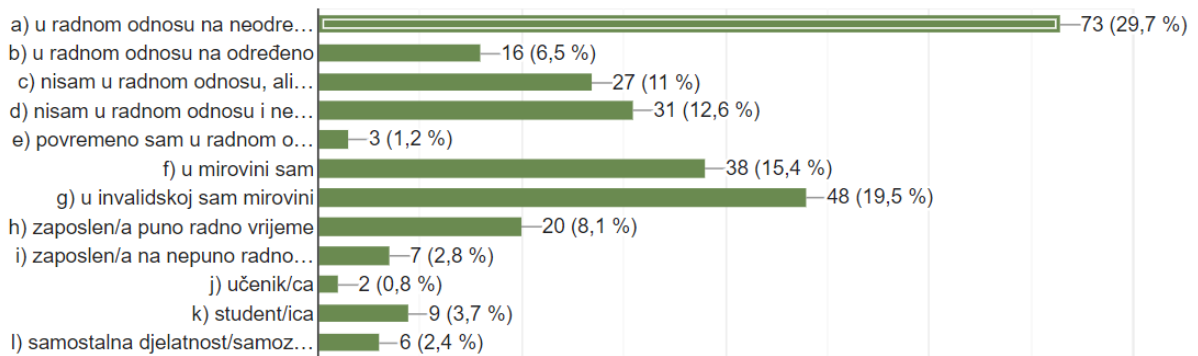
246 odgovora

U radnom odnosu na neodređeno najviše je ispitanika, njih 73 (29,7 %) dok ih je u radnom odnosu na određeno 16 (6,5 %). U invalidskim mirovinama je 48 (19,5 %) ispitanika. Učenika je 2 (0,8 %), studenata je 9 (3,7 %). 27 ispitanika (11 %) nisu u radnom odnosu, ali aktivno traže posao, dok ih 31 (12,6 %) nije u radnom odnosu i ne traži posao.

Kakav je Vaš radni status? (Možete označiti više odgovora)

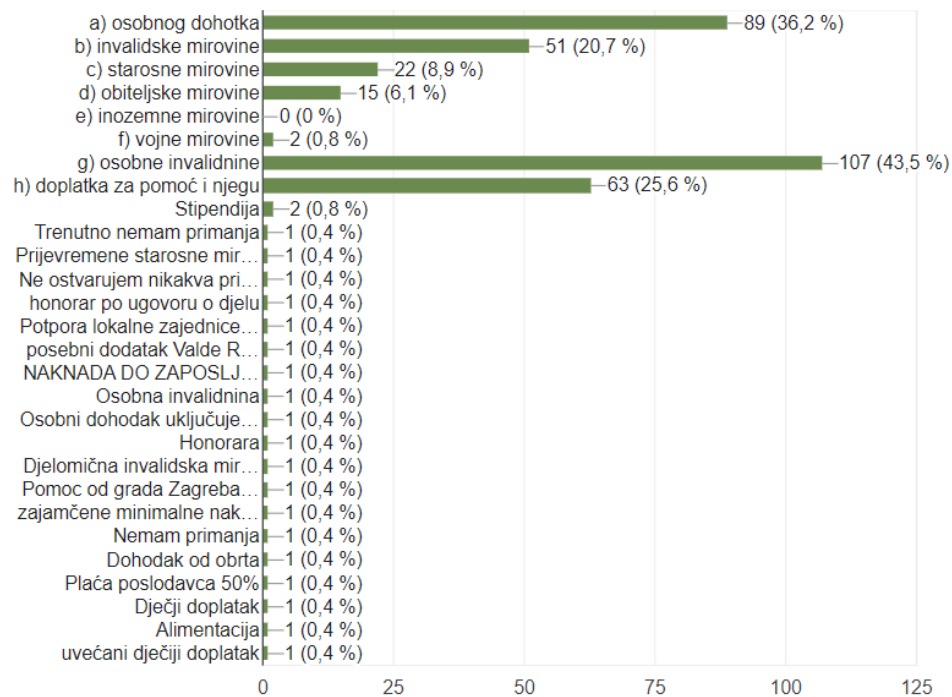
246 odgovora

Najveći broj ispitanika, njih 107 (43,5 %), osobna primanja ostvaruje na temelju osobne invalidnine, zatim slijedi njih 89 (36,2 %) s osobnim dohotkom pa 63 (25,6 %) s doplatkom za pomoć i njegu. Osobna primanja temeljena na invalidskoj mirovini ima 51 ispitanik (20,7 %) dok na starosnoj mirovini ima 22 ispitanika (8,9 %), na obiteljskoj mirovini 15 ispitanika (6,1 %), a vojnu mirovinu primaju 2 ispitanika (0,8 %). Stipendiju primaju 2 ispitanika (0,8 %).

Osobna primanja ostvarujete na temelju: (Možete označiti više odgovora)

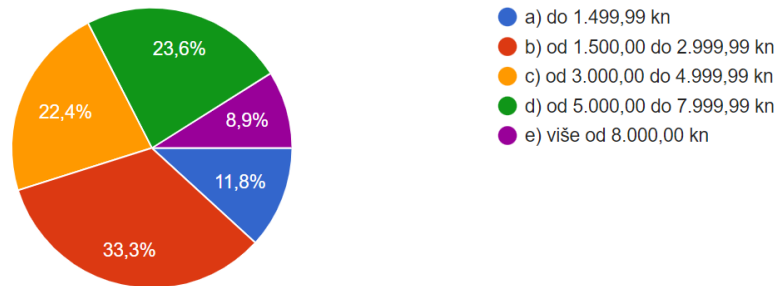
246 odgovora

Većina ispitanika, njih 83 (33,3 %), ima osobna primanja u iznosu od 1.500,00 do 2.999,99 kuna, 58 ispitanika (23,6 %) ima primanja u iznosu od 5.000,00 do 7.999,99 kuna, 55 ispitanika (22,4 %) ima primanja od 3.000,00 do 4.999,99 kuna, a 29 ispitanika (11,8 %) ima primanja do 1.499,99 kuna. Najmanji broj ispitanika, njih 22 (8,9 %), ima primanja veća od 8.000,00 kuna.

Kolika su vaša osobna primanja (plaća, mirovina,...)?

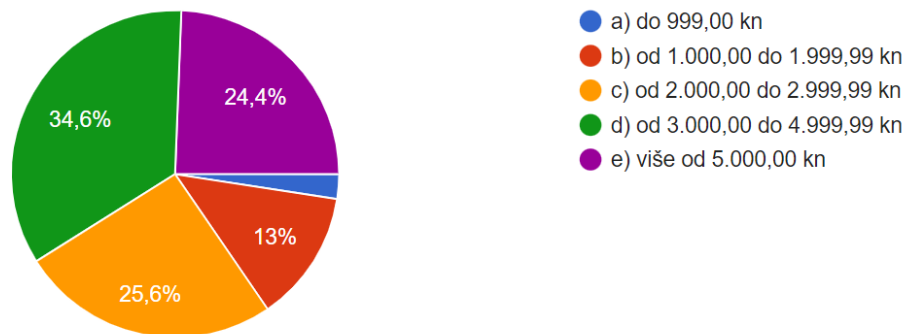
246 odgovora

Ukupna prosječna primanja po članu kućanstva u iznosu od 3.000,00 do 4.999,99 kuna ima najveći broj ispitanika, njih 85 (34,6 %), dok najmanje ispitanika, njih 6 (2,4 %), ima do 999,99 kuna. U prosjeku od 2.000,00 do 2.999,99 kuna po članu kućanstva prima 63 (25,6 %), 60 ispitanika (24,4 %) ima primanja u iznosu većem od 5.000,00 kuna, a 32 ispitanika (13 %) žive u kućanstvima koja imaju primanja po članu u iznosu od 1.000,00 do 1.999,99 kuna.

Kolika su ukupna prosječna primanja po članu Vašeg kućanstva?

246 odgovora

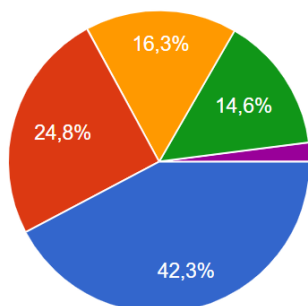

2. Specifičnih obilježja vezana uz invaliditet

Većina ispitanika, njih 104, ima invaliditet od rođenja (42,3 %).

Kada je nastupio Vaš invaliditet?

246 odgovora

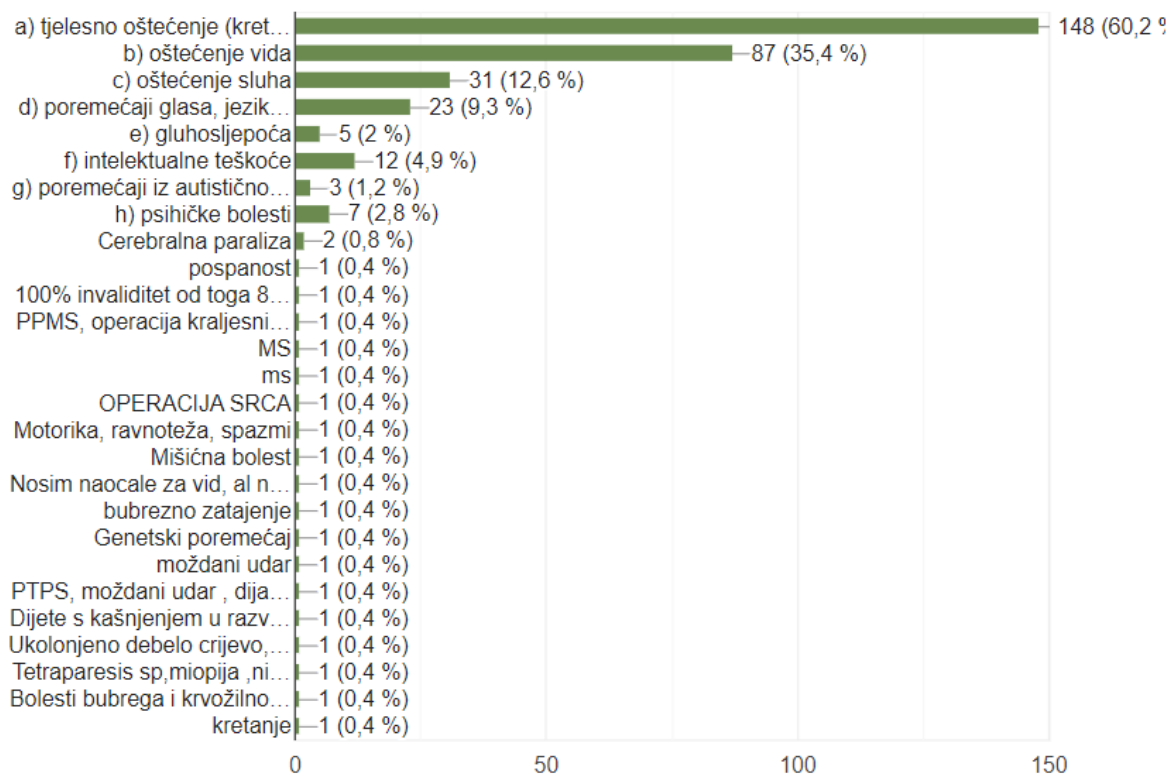

- a) odmah po rođenju
- b) u djetinjstvu (do 18. godine)
- c) u mladosti (od 19. do 34. godine)
- d) u zreloj dobi (od 35. do 65. godine)
- e) u starijoj dobi (od 65. godine i poslije)

Najviše ispitanika, njih 148 (60,2 %), prema vrsti invaliditeta navodi tjelesno oštećenje. Zatim slijedi 87 ispitanika s oštećenjem vida (35,4 %), 31 s oštećenjem sluha (12,6 %), 23 s poremećajem glasa, jezika i govora (9,3 %), 12 s intelektualnim teškoćama (4,9 %), 7 sa psihičkim bolestima (2,8 %), 5 gluhoslijepih (2 %), 3 s poremećajima autističnog spektra (1,2 %), a 2 s cerebralnom paralizom (0,8 %).

Koji odgovor najbolje opisuje vrstu Vašeg invaliditeta? (možete odabrati više odgovora)

246 odgovora

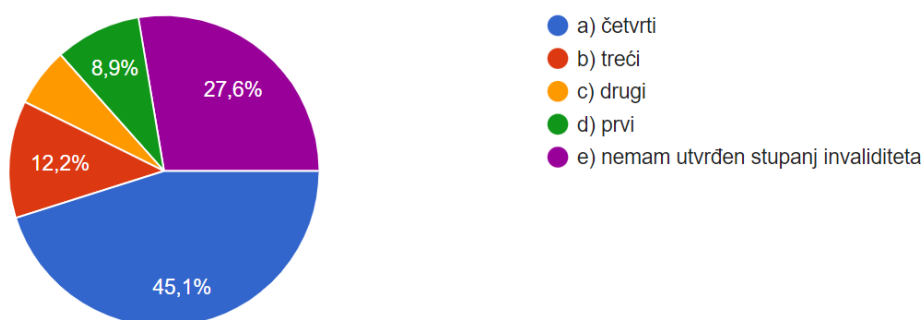

Većina ispitanika, njih 178, ima utvrđenu težinu invaliditeta odnosno težinu oštećenja funkcionalne sposobnosti (72,3 %).

Najvećem broju ispitanika, njima 111, utvrđena je težina invaliditeta 4. stupnja (45,1 %), 30 ispitanika ima utvrđen 3. stupanj invaliditeta (12,2 %), 2. stupanj invaliditeta ima 15 ispitanika (6,1 %) dok je 1. stupanj invaliditeta utvrđen kod 22 ispitanika (8,9 %). Bez utvrđenog stupnja invaliditeta je 68 (27,6 %) ispitanika.

Koja težina invaliditeta (težina oštećenja funkcionalne sposobnosti) Vam je utvrđena?

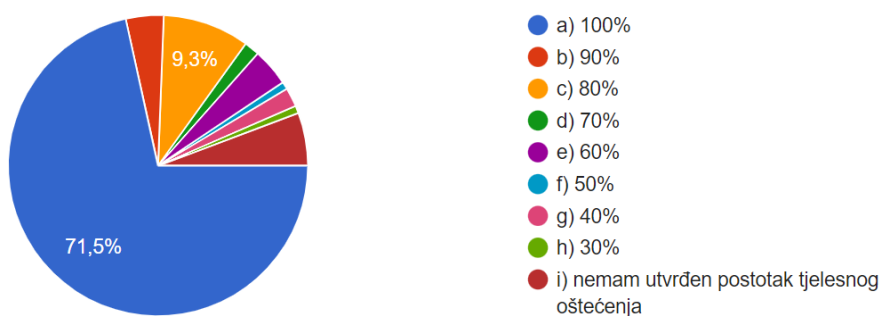
246 odgovora

Kod najviše ispitanika, njih 176 (71,5 %), utvrđeno je 100 % tjelesno oštećenje, dok 14 ispitanika nema utvrđen postotak tjelesnog oštećenja (5,7 %).

Koliki je Vaš utvrđeni postotak tjelesnog oštećenja?

246 odgovora

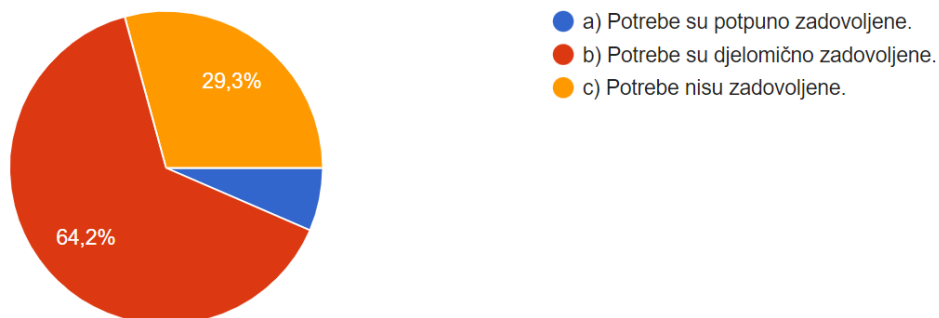
11

3. Elementi koji znatno utječu na uvećanje troškova života osoba s invaliditetom

Većina ispitanika, njih 158 (64,2 %) procjenjuje svoje potrebe u odnosu na invaliditet djelomično zadovoljenim.

Kako procjenjujete zadovoljenje Vaših potreba u odnosu na invaliditet?

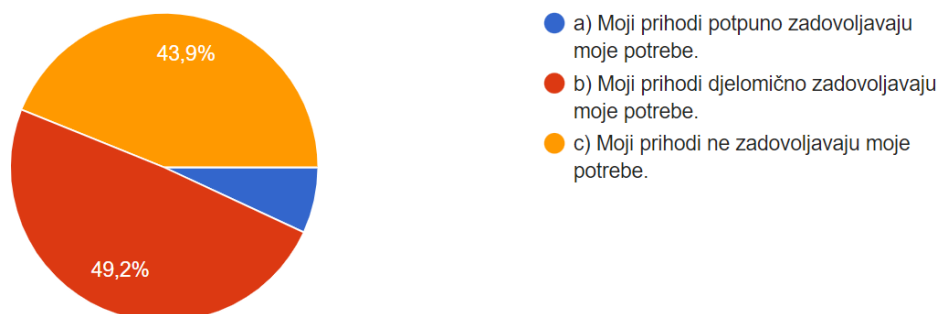
246 odgovora

Najviše ispitanika, njih 121 procjenjuje da svojim prihodima može djelomično zadovoljiti svoje potrebe uzrokovane invaliditetom (49,2 %) dok 108 ispitanika ne može prihodima zadovoljiti svoje potrebe (43,9 %).

Kako procjenjujete utjecaj visine Vaših prihoda na zadovoljenje Vaših potreba uzrokovanih invaliditetom?

246 odgovora

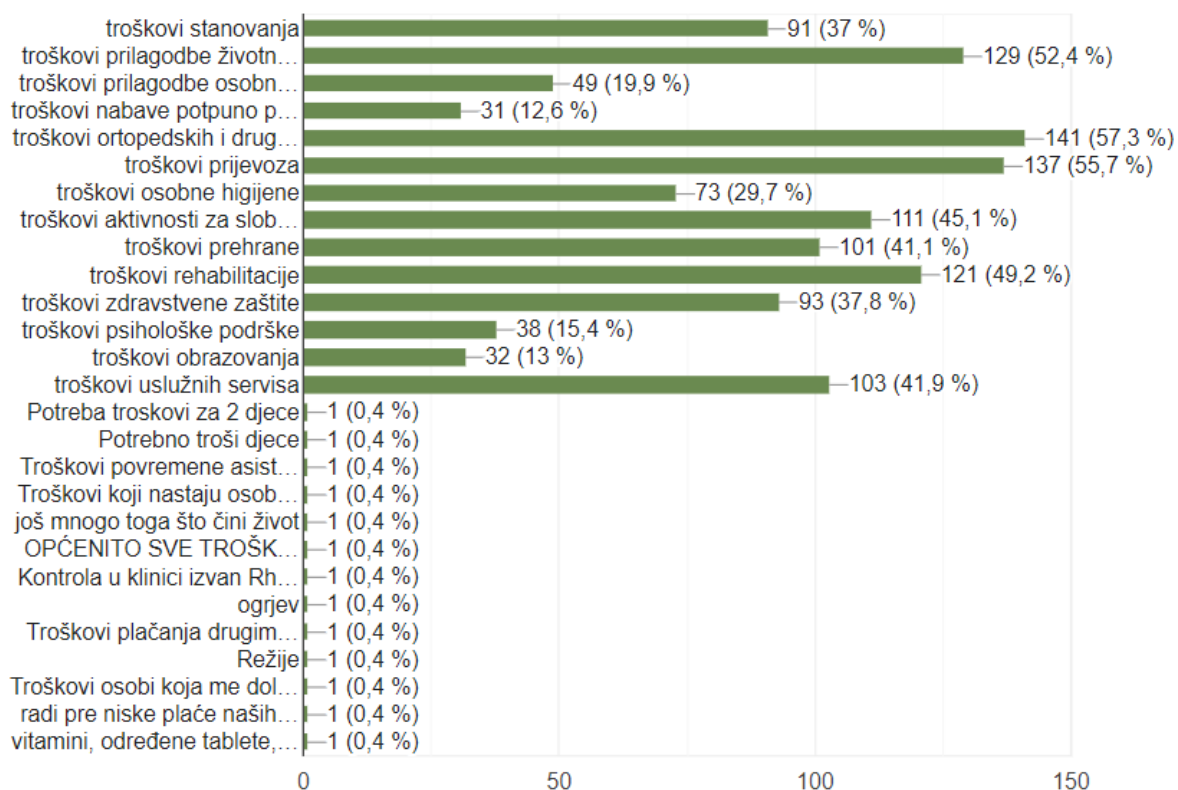

Na pitanje *Što bi za Vas značio inkluzivni dodatak?* najviše ispitanika je odgovorilo da bi im „omogućio bolje uvjete života, olakšao zadovoljavanje životnih potreba vezanih uz invaliditet odnosno olakšao nabavu lijekova, kupnju i održavanje pomagala, pristup fizikalnim terapijama“ i slično.

Većini ispitanika (141) troškovi ortopedskih i drugih pomagala predstavljaju povećane troškove života (57,3 %). Nakon troškova za ortopedska i druga pomagala slijede troškovi prijevoza koje navodi 137 ispitanika (55,7 %). Zatim slijede troškovi prilagodbe životnog prostora za 129 ispitanika (52,4 %), troškovi rehabilitacije za 121 (49,2 %), troškovi aktivnosti za slobodno vrijeme 111 ispitanika (45,1 %), troškovi uslužnih servisa 103 ispitanika (41,9 %), troškovi prehrane 101 ispitanik (41,1 %), troškovi zdravstvene zaštite 93 ispitanika (37,8 %), troškovi stanovanja za 91 ispitanika (37 %), troškovi osobne higijene za 73 ispitanika (29,7 %), troškovi prilagodbe osobnog automobila za 49 ispitanika (19,9 %)...

Označite koje područje potreba Vam predstavlja povećane troškove u odnosu na Vaš invaliditet (Možete označiti više odgovora).

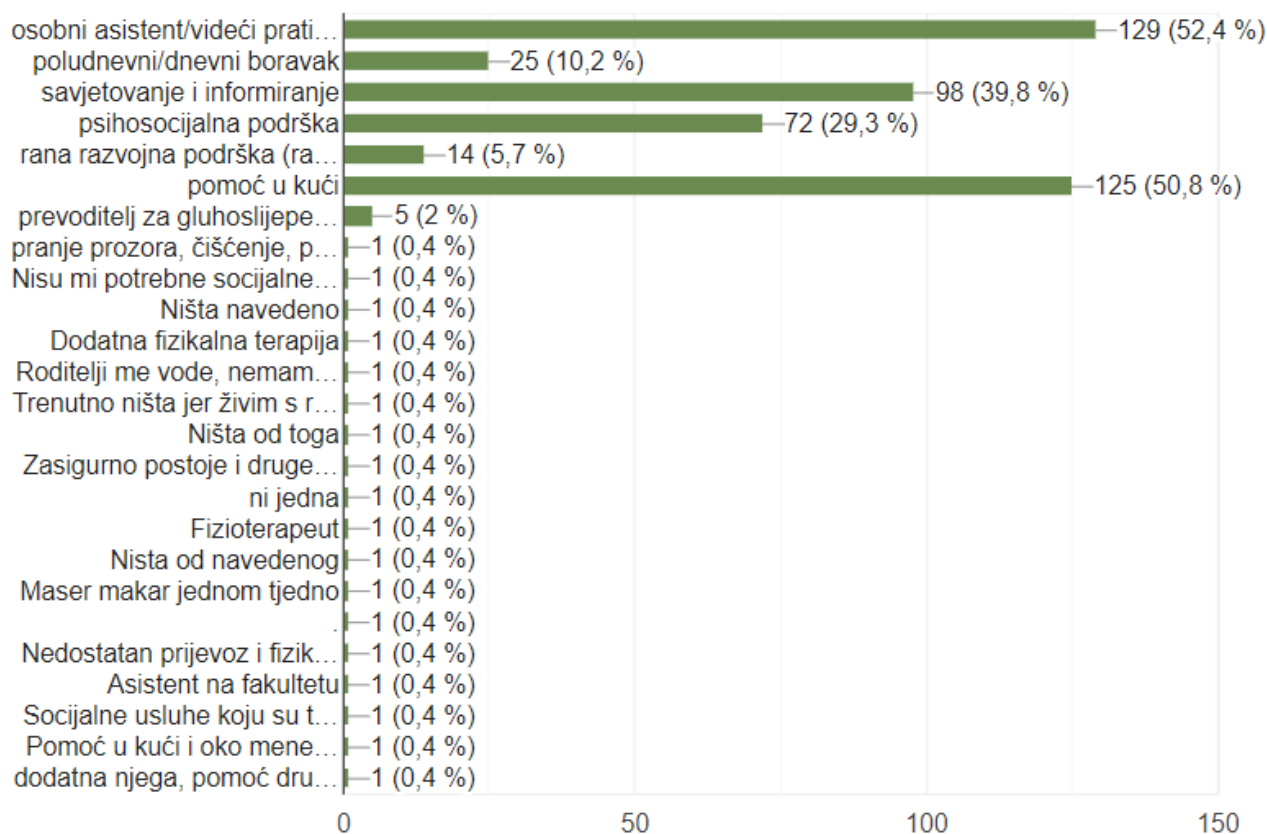
246 odgovora

Po pitanju socijalnih usluga koje su potrebne, a predstavljaju povećane životne troškove u odnosu na invaliditet i nisu u sustavu socijalne skrbi ili su nedostatne, većina ispitanika, njih 129 odnosno 52,4 %, navodi troškove osobnog asistenta/videćeg pratitelja/tumača prevoditelja znakovnog jezika/komunikacijskog posrednika/pomoć druge osobe, zatim pomoć u kući navodi 125 ispitanika (50,8 %). Potom slijede psihosocijalna podrška koju navode 72 ispitanika (29,3 %), poludnevni/dnevni boravak navodi 25 ispitanika (10,2 %), rana intervencija kod 14 ispitanika (5,7 %), prevoditelja za gluhoslijepe osobe i intervenora navodi 5 ispitanika (2 %).

Koje socijalne usluge su Vam potrebne, a predstavljaju povećane troškove u odnosu na Vaš invaliditet i nisu u sustavu socijalne skrbi ili su nedostadni? (Možete označiti više odgovora).

246 odgovora

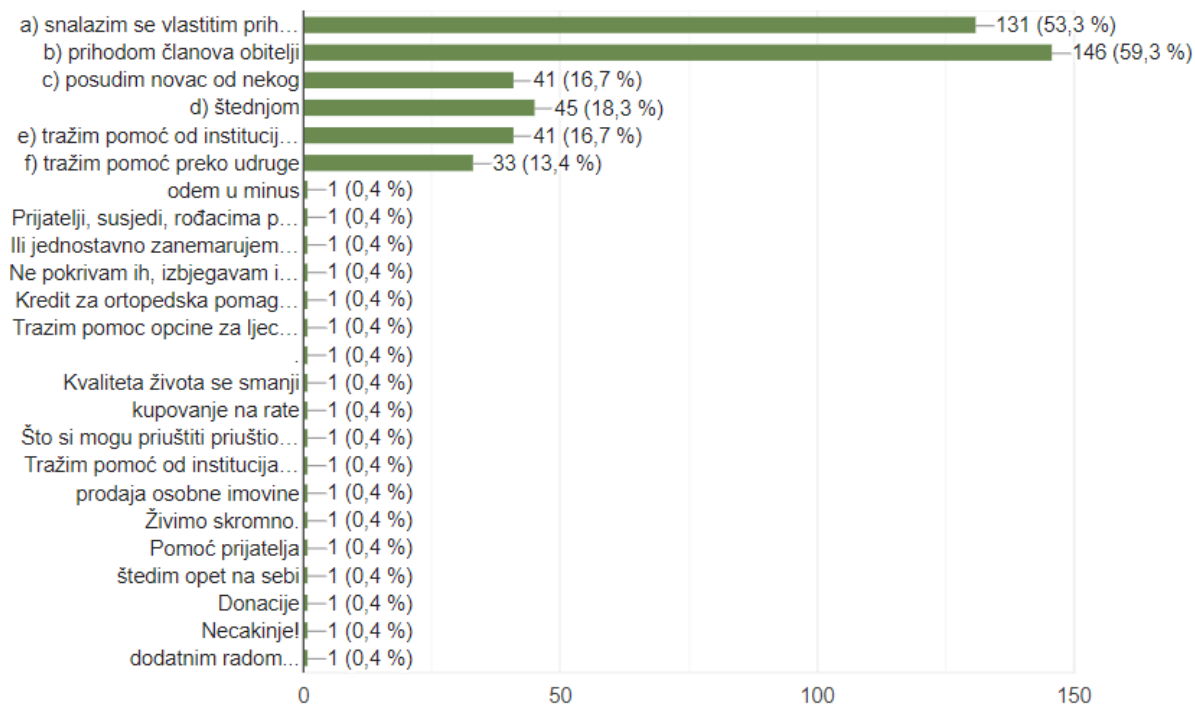

14

Povećane troškove života najviše ispitanika 147 pokriva prihodom članova obitelji (59,3%). Vlastitim приходima snalazi se njih 131 (53,3%), štednjom 45 ispitanika (18,3%), posudbu novca i traženje pomoći od institucija navodi isti broj ispitanika njih 41 (16,7%). Pomoć preko udruge traže 33 ispitanika (13,4%).

Na koji način pokrivate potrebe koje predstavljaju povećane troškove u odnosu na Vaš invaliditet?

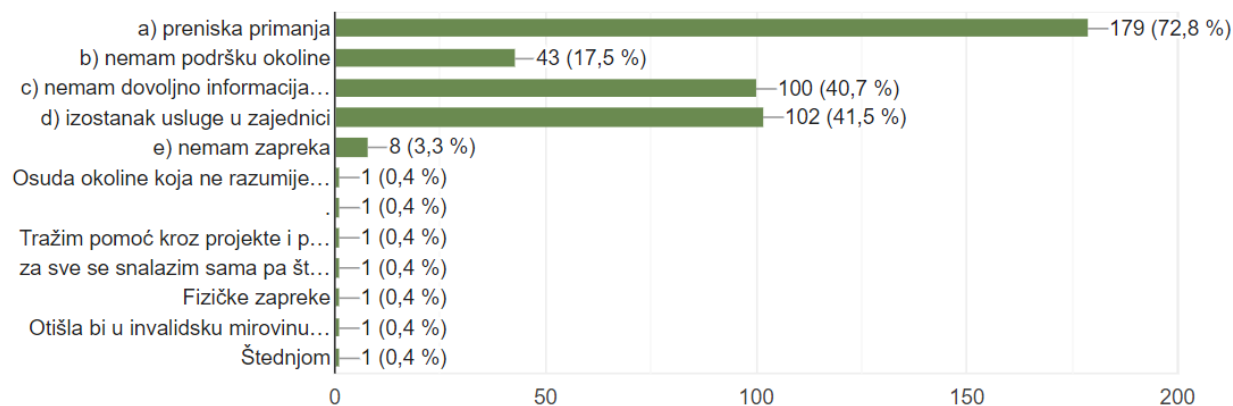
246 odgovora

Kao najčešću zapreku s kojom se suočavaju prilikom rješavanja povećanih troškova života uzrokovanih invaliditetom najviše ispitanika, 179, navodi preniska primanja (72,8 %). Izostanak usluge u zajednici navode 102 ispitanika (41,5 %), zatim slijede odgovori *nemam dovoljno informacija o mogućnostima koje su mi na raspolaganju* 100 (40,7 %) dok ih 43 navodi da nemaju podršku okoline (17,5 %).

Koje su najčešće zapreke s kojima se suočavate prilikom rješavanja povećanih troškova uzrokovanih invaliditetom? (Možete označiti više odgovora).

246 odgovora

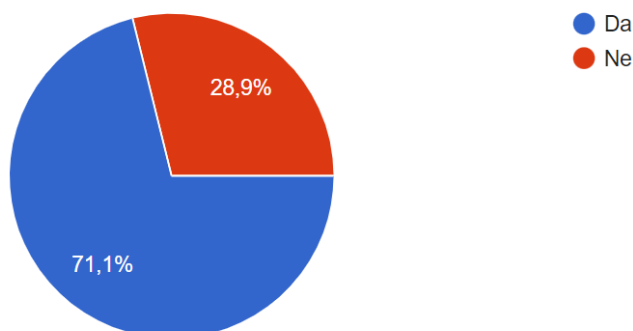

Na pitanje „Koji bi iznos pokrio Vaše povećane mjesečne troškove života uzrokovane invaliditetom?“ ispitanici navode različite iznose, ali u prosjeku 3.900,00 kuna.

Povećane troškove zbog invaliditeta u području zdravstvene zaštite koji nisu na teret sredstava HZZO-a imaju 173 ispitanika (70,3 %).

Imate li povećane troškove zbog invaliditeta u području zdravstvene zaštite koja je na teret sredstava HZZO-a, ali se nadoplaćuje ili nije u dovoljnoj mjeri dostupna?

246 odgovora

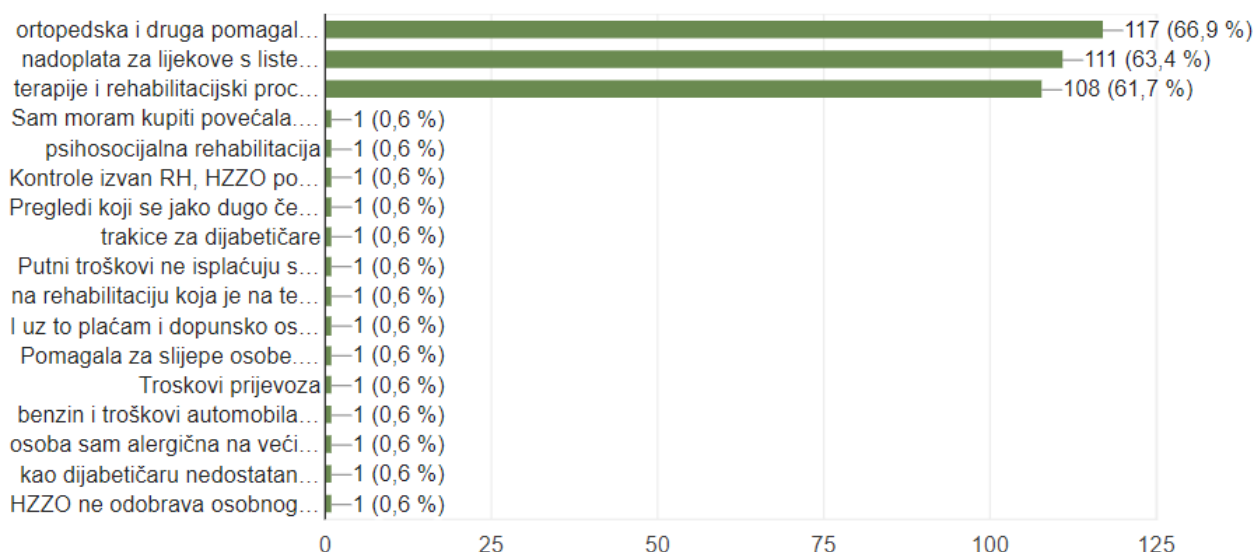

16

Među povećanim troškovima ispitanici najčešće navode troškove nabave ortopedskih i drugih pomagala koja nisu na teret sredstava HZZO-a (116 ispitanika odnosno 67,1 %), zatim preglede, dijagnostiku i zahvate u privatnim klinikama navodi 95 ispitanika odnosno 54,9 %, terapije i rehabilitacijske procese 89 ispitanika (51,4 %). Asistivne tehnologije (neka medicinska, komunikacijska i dr. pomagala) navodi 59 ispitanika (34,1 %).

Ukoliko je odgovor da, označite u kojim područjima zdravstvene zaštite koja su na teret sredstava HZZO-a imate povećane troškove. (Možete označiti više odgovora).

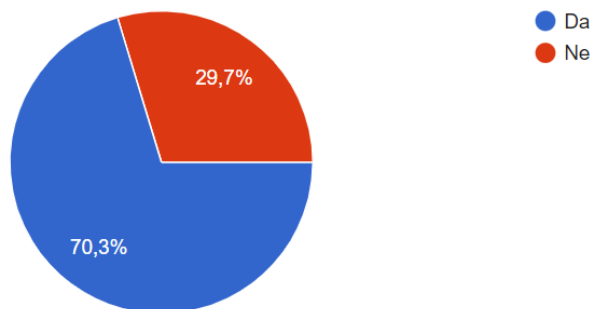
175 odgovora

Povećane troškove zbog invaliditeta u području zdravstvene zaštite koji nisu na teret sredstava HZZO-a navode 173 ispitanika (70,3 %).

Imate li povećane troškove zbog invaliditeta u području zdravstvene zaštite koji nisu na teret sredstava HZZO-a?

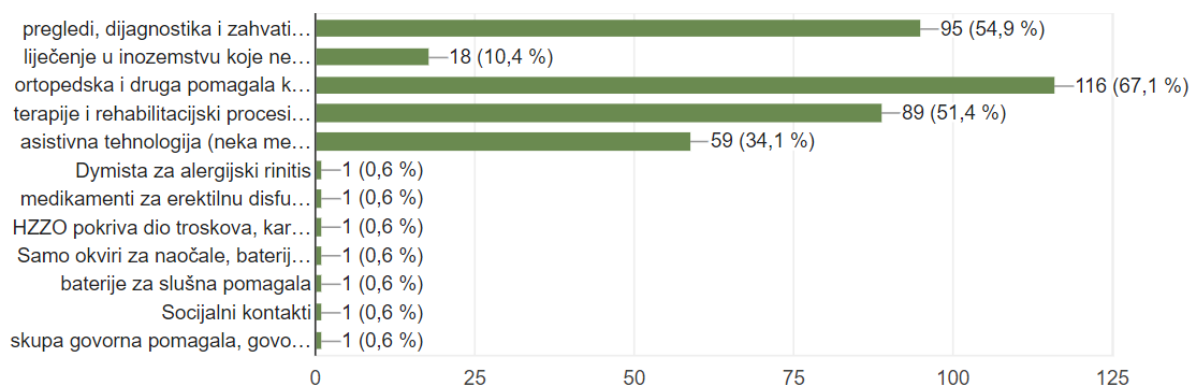
246 odgovora

Fizikalna terapija u kući predstavlja za većinu ispitanika, njih 106 terapijski i rehabilitacijski potreban proces s povećanim troškovima u odnosu na invaliditet jer nisu dostupni u dovoljnoj mjeri na teret sredstava HZZO-a ili jer nije na svim mjestima ravnopravno dostupna (43,1 %). Nakon fizikalne terapije povećane troškove za sportsko socijalizacijske programe navodi 80 ispitanika odnosno 32,5 % i usluge psihologa 59 ispitanika odnosno 24 %.

Ukoliko je odgovor da, označite u kojim područjima zdravstvene zaštite koja nisu na teret sredstava HZZO-a imate povećane troškove. (Možete označiti više odgovora).

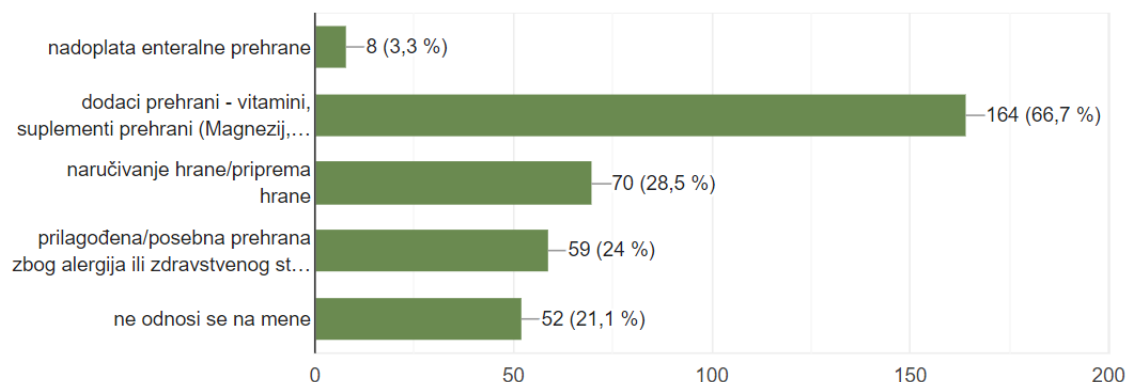
173 odgovora

Povećane troškove zbog invaliditeta vezane uz prehranu većini ispitanika (164 odnosno 66,7 %) predstavljaju dodaci prehrani – vitamini, suplementi prehrani, zatim naručivanje i priprema hrane za 70 ispitanika (28,5 %) dok ih 59 navodi prilagođenu/posebnu prehranu zbog alergija ili zdravstvenog stanja (24 %).

U kojim područjima imate povećane troškove zbog invaliditeta vezane uz prehranu? (Možete označiti više odgovora).

246 odgovora

19

Većina ispitanika 121 (49,2 %) ima povećane troškove za prilagodbu životnog prostora zbog invaliditeta, slijede pomagala za svakodnevno korištenje (asistivne tehnologije, ortopedska i druga pomagala) 113 (45,9 %) i skuplji životni prostor odnosno pristupačni stanovi (69 ispitanika odnosno 28 %).

U kojim područjima imate povećane troškove zbog invaliditeta vezane uz prilagodbu životnog prostora? (Možete označiti više odgovora).

246 odgovora

